

หันหลังชนกัน

๑.

ก.

“จะว่าไม่เป็นลางก็เหมือนเป็น แทนพระองค์
น้องจะได้ยู่กรงเสด็จออกบัญชาการรบศึก นก
ทรงหนีไปบรรพชาเสียอกแล้วเป็น โปสต์ ทสอง
ไอ้เพือกเื่องเอย -- สมเด็จพระสังฆราชเจ้าทรง
อาพาธไม่ทันวางพระโสดกสนพระชนม์ ครั้น
พระเจ้าอยู่หัวโปรดให้เลื่อนพระเทพมนีวงศ์
ดาวโน้นขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราช แล้วอาราธ
นามาสัตติ ฌ วัตมหาธาตุนี้ ตเอาเถอะเอง --
กมาสนพระชนม์ลงเสียอกออย่างนแล้ว จะให้ข้า
คิดอย่างไร”

เจ้าหัวท่านนั่งนิ่งอยู่หน้าพระวิหารหลวง ใน
ดวงตาพระก็ให้แลซ้ำเหมือนทุกซ์โคก แต่ทุกซ์โคก
ของพระนั้นได้แต่ปลงธรรมสังเวช แผ่เมตตาไปยัง
สรรพสัตว์จัตุบาททวีบาททั้งหลาย

ยอดพระปรารักษ์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุเป็น

๑๔๘ สีกล้า เคียงค้ำยอดแหลมของพระปรารักษ์วัตรราช

บุรณะฟากถนนหน้าวังตราโน้น

“โปรดให้เก็บไว้ในพระโกศทั้งคู่” พลา

ภิกษุท่านก็เหลียวกลับขึ้นไปมองในพระวิหารหลวง
แล้วก็ประนมมือคารวะ

แสงเทียนในพระวิหารหลวงวามวาวแต่อ่อน
ไหวคล้ายจะสั่นสั่นแสง

“เมื่อไรจะได้ถวายเพลิงก็ไม่รู้” ไอ้หนุ่ม

เรื่องที่นั่งพับเพียบเคียงเกลออีกสองกล่าวขึ้น

“ทีจะทรงรอให้เสร็จศึก” พระกล่าวตอบอยู่

สงบ

“เกรงอยู่อย่างเดียวว่ากว่าศึกจะเสร็จ แผ่น
ดินเราก็เสร็จข้าศึกนะหลวงหน้า” นายข้างออกความ
เห็นอย่างหมกอลัย แล้วก็เอนหลังเอาสองมือยันไว้
กับพุ่มมะลิฉัตร

เหมือนแผ่นดินล้นพื้นฟ้าแลดิน หลวงหน้า
ใจถอนอ่อนไหว

“นี่พวกเอ็งจะไปรบที่ไหนกันอีก”

“รบครบทุ่งกันมาแล้ว” นายข้างตอบ
หลวงหน้าอย่างสนุก “ต่อไปนี้จะได้รับน้ำรบเรือกัน
บ้างจะหลวงหน้า พระเจ้าอยู่หัวโปรดให้พระยาตาก

เลื่อนขึ้นเป็นพระยากำแพงเพชร มีหนายังโปรดให้
เป็นนายกองทัพเรืออีกด้วย”

“นายกองทัพเรือเขียวรี” หลวงหน้าประหลาด
ใจ

“ใช่แล้วหลวงหน้า” ไอ้เรื่องหนุ่มทวนศร
ยาวตอบหนักแน่น “โปรดให้คุมเรือไปรับพม่าด้าน
ใต้ที่ค่ายวัดป่าแก้ว”

“แล้วเพื่อกองอยู่กองไหน”

“กองหน้าซี” นายข้างตอบเข้าฉากใหญ่

“ลูกศิษย์หลวงหน้าเมืองจะอยู่กองอื่นได้เรอะ”

“ใครเป็นนายกอง”

“พระยาเพชรบุรีขอรับ”

“ไอ้ข้าง — — เอ็งรู้จักพระยานี้ดีหรือ”

“ไม่รู้เลยจะหลวงหน้า” นายข้างตอบ

“กระผมทั้งสามคนนี่ตีมาได้ก็ด้วยหลวงหน้า
อุปถัมภ์” ไอ้เบิ้มที่นั่งอยู่เชิงและซิมนั่นตักบถกล่าว
“หากหลวงหน้าไม่แนะนำเพลงดาบเพลงรบ และหาก
ว่าหลวงหน้าไม่เปิดโอกาสให้สามคนนี้ได้รู้จักรบรู้จัก
ดาบ สามคนก็เหมือนสามเสือแทะแผ่นดินกินไปวัน
หนึ่งวันหนึ่งอย่างไร้แก่นสาร มีอะไรที่จะส่งสอน

ว่ากล่าวก็เมตตาเด็ก แม้ว่าการไปศึกครั้งนี้จะมีรางวัล
สังฆรณ์มากอยู่ แต่พวกกระผมก็ขอใบบุญหลวงน้ำ
ไปเป็นมงคลแทนผ้าประเจียดศึก สามคนสามศิษย์
จะสลักปลายดาบเป็นตำรับพิชัยสงครามว่าได้เพลง
รบจากสำนักวัดมหาธาตุหลวงน้ำเมือง”

“ขออย่างไ้เบ้มันว่าเถอะหลวงน้ำ” ไ้
เรื่องประจบดาบขึ้นเหนือหัว

“เอ็งแหละตัวดีไ้เรื่อง” หลวงน้ำตะวาด
“เป็นถึงทหารรักษาแผ่นดินก็ยังกร้านศึก ขอนั้น
ขอนี้ขอจนลืมน่าขออะไรไปแล้วบ้าง เอาปลายดาบ
ขลิบชนหัวชนปากมึงเสียบ้าง ไ้มึงนึ่งก็ไ้บ้าน
หนึ่งที่มีมองไม่เห็นจุดหมายปลายทาง”

หลวงน้ำเพ่งมองไปทางพระราชวังหลวง
แล้วก็เหลียวมาทางวังหน้าทำวังจันทร์

“หัวใจที่มันคงเท่านั้นแหละหลานเอ๊ย”
หลวงน้ำกล่าวซ้ำซัดถ้อยนัก “บ้านเมืองของเราเข้า
ตาจน ข้าเองก็อดที่จะคิดถึงเพลงยาวพยากรณ์เสีย
มิได้ -- ศึกก็จะต้องเข้าสิงเมือง ศึกเมืองก็จะออกไป
อยู่ไพร่ -- ศึกมีศีลจะเสียซึ่งอำนาจ นักปราชญ์จะตก
ต่ำต้อย กระเบื้องจะเฟื่องฟูลอย น้ำเต้าอันลอยจะ

ถอยจม เจ้าทั้งสามยังหนุ่มยังแน่น หากศึกไม่ชนะ
เรา เจ้าก็จะมีโอกาสสนองคุณแผ่นดินไปอีกนาน
รับราชการสนองพระเดชพระคุณพระเจ้าอยู่หัวแล้ว
ก็ให้สุจริต รบศึกเนะเฮี้ย อย่าล่งน้ำ ขึ้นไปนั่ง
กระดิกตีนตักยิมมันบนผิง -- ไ้ข้างอย่ามูทะลุนัก
ดาบศักรุนหนี่ที่ทุมแรงพั้น ผสมบักดีเดือดของเอ็งที่
วิ่งเข้าไปหา จะทำให้คมดาบมันผิงลึกเป็นกำลังสอง
-- ไ้เรื่องต้องรู้จักการศึกให้มากกว่านี้ ดาบมึงนั้น
ดีกว่าคนอื่นที่ได้เหล็กน้ำพี้มาแต่ครั้งปู่ทวด แต่ไ้มือ
เอ็งที่ถืออยู่ และไ้หัวใจของเอ็งนั้นเหมือนหมาวัด
หลังยาว -- ไ้เบ้ม หลวงน้ำเอ็งรู้ว่าเอ็งกำลังคิด
อะไร อย่าหน่ายแผ่นดิน และอย่าประชดศึกใน
สนามรบ”

ทั้งสามก้มลงกราบพร้อมกัน

“ทำหัวใจให้กว้าง สุจริตในแผ่นดิน และ
สู้ศึกอาสาบ้านเมือง ไปเถอะไ้หลานชาย”

ข.

ตลาดขี้กุนคืบคั้ง เพราะเป็นแหล่งอัดแอแจ
จรรยาบรรณอยู่เป็นอัตราแล้ว ๕๕๓

พระนคร ผู้คนอพยพเข้ากรุงกยงเพิ่มสืบสน
อลหม่านมากขึ้น

ทกล้ำทวารสามทแกล้วศึกนั่งอยู่ในร้านโรง
เตียมชอกตลาดสดเข้าเย็น

และต่างเฟ่งดวงตาคำกันอยู่นาน นานจนไม่
อาจจะเจรจาความใดใดกันได้ ในหัวใจหม่นหมอง
หมองจนอยากร้องไห้ ร้องไห้ให้กับความทุกข์ใน
หัวใจที่ได้ยินคำพูดมาเสียดแทง

“มันก็ไอ้ทหารเลวอาสา อย่าให้มันแครงศึก
เกินไปเลยโว้ย”

เสียงขากลากออกยาวสักโยชน์
แล้วก็ถยสนสน

“ใครวะไอ้ช่าง” ไอ้เบ้มเริ่มทันถาม

“หลวงเดิม ฝีมือดีครั้งพระบรมโกศ”

“มันจะมากไป” เสียงไล่หลังมาอีก “ศึก
เพียงหยิบมือเดียวมันก็ทำเป็นเครียด ใครจะรบก็รบ
ชีวะ กูไม่มีหน้าที่รบก็ต้องเมา ก็ต้องเข้าช่อง มึง
คุยกันก็คุยไป ทำไมจะต้องมาพิจารณาหาความเห็น
อายหนู — รังเกียจนักหรือวะที่จะเสพสามัคคีรส
ในบ้านเมืองที่มีศึก”

เงียบ

“กลับหรือเรา” ! “ไอ้เรื่องออกความเห็นไป
กูไอ้จันมันเหนื่อย”

“เออดีเหมือนกัน แต่กูจะอยู่ฟังหัวใจคน”
ไอ้เบ้มตอบ

“หัวสูง ชะชะชะ” เสียงไล่หลังมาอีก “อยู่
ฟังหัวใจคน ดุษฎี — — อย่ามาทำเป็นนักปราชญ์
ราชบัณฑิตพูดเหนื่อยเลยวะ”

“ข้าไหว้ละพระคุณ” ไอ้เบ้มถลันออกไปที่
ม้านั่งหลวงเดิม “ข้าผิดอะไรก็ว่ากล่าวสั่งสอนเถอะ
อย่าให้ถึงกับรุกรบกันด้วยการเสียดสีอย่างนี้เลย”

“ไอ้อวดดี มึงนั่นแหละที่เสียงดังกว่าเพื่อน
เจรจาสามทวารกล่าวเป็นเจ้าถ้อยหมอลความ — — เสือก
ไม่เข้าเรื่อง บ้านเมืองเป็นของมึงคนเดียวหรือใจ
ถึงห่วงมากมาย ขนาดคำหั้นแม่ทัพนายกอง พระคลัง
สินค้า แถมยังเห่อทว่ากามารมณ์ครองเมือง”

“พระคุณไม่เห็นศึกหรือ”

“กูเห็นมาตั้งแต่แผ่นดินโน้นแน่ะโว้ยเชียว”

“แผ่นดินโน้นนะในกรุงเป็นอย่างนี้หรือ”

“เป็นหรือไม่เป็นก็ตาม แต่ช่องอีสามสี่มันก็

ยังอยู่มาจนทุกวันนี้”

“พระคุณรัฐก็ภูมิใจมากหรือ”

“ชกนักไอ้ — — กูหลวง มึงบันดาศักดิ์

ชั้นไหน”

“ทหารเลวของหน้าอาสาแผ่นดิน”

“ดุยส์ แคนจะมาขึ้นเสียง”

“ก็ไม่เห็นจะน่ากลัว”

“ก็เกิดก่อนมึง”

“นั่นสิพระคุณ นายกองนายทัพท่านถึงปลด

พระคุณก่อนข้า”

ค.

ได้วัดส้มริมคลองฉะไกรใหญ่เป็นเรือนโรงรถ
ไฟร์ฟ้าหน้าปกหมกหมองรวมกันอยู่เรียงราย
ท้ายกลุ่มท้ายกระท่อมถัดถนนสันเหล็กไปฟาก
ประตูดุไชย บ้านนายจันเป็นศูนย์รวม

“ไอ้เบ้มทะเลาะกับหลวงเต็มทีชุกุน มันเลย
ขอตัวไปเต็มเชื่อในหัวใจที่บ้านอีแม่นางพิกุล อาจ
จะตามมา” นางข้างพลางก็นั่งบนขอนไม้ เรื่องหนุ่ม
มันก็ชุกตัวไปบนฟากไม้ไผ่

“หลวงนายศรีเฟิงกลับไปพร้อมเจ้าครกกับเจ้า
กอบ” นายจันจ้องหน้าเพื่อนหนุ่มหนึ่งอยู่

“หนักใจศึก”

“กูนี้ก็พระวงแต่่มนุษย์จะล้มหายตายกว่า อาธ-
ยธรรมจะสิ้นสูญแผ่นดินไป สิ่งที่จะเดินไปข้างหน้า
ก็จะถอยหลัง”

“ไม่รู้จะรบไปหาพระแสงอะไรนัก” ไอ้เรื่อง
ผงกหัวชั้นมาพูด

“เออ — — เอ็งต้องออกไปตามไอ้เนเนียวมัน
จะมากามกูไม่ได้” นายข้างหัวร่อรวน

“เพื่อนเอ๋ย หัวใจเราเป็นทุกข์ไม่รู้สิ้น แผ่น
ดินก็จะบ้าแผ่นดินฟ้าจะกลายเป็นสี่เหลี่ยม คนอย่าง
หลวงเต็มนั้นแหละจะรุ่งเรืองกว่าใครในแผ่นดิน
วรรณคดีจะเต็มไปด้วยความลามกสัปดน ประวัติ-
ศาสตร์จะต้องจารึกไว้ว่ากรุงศรีอยุธยา พ.ศ. นี้ เต็ม
ไปด้วยอกุศลมูล”

“คิดไปก็เต็มทุกข์” นายข้างมันส่ายหัว “เรา
ทำหน้าที่เรา เขาทำหน้าที่เขา เมตตากันไว้แล้วทำ
หน้าที่ตัว บ้านเมืองจึงจะไปรอดปลอดภัย”

“เพื่อนจะทำอย่างนั้นไม่ได้เป็นอันขาด ปล่อย ๑๕๗

ปะละเลยกันแล้วก็เป็นอย่างนั้น หลวงนายศรีก็คน
หนึ่งที่จะหนีไปจากความรับผิดชอบแผ่นดิน เมื่อครู
กูก็ค้ำหนัก รักบ้านรักเมืองแล้วจะอยู่นิ่งไม่ได้ หลวง
นายศรีนั้นเก่งทางติดต่อสัมพันธ์ไมตรีฝรั่ง แนะเขี้ย
เพื่อนรู้หรือเปล่านั้นว่าพวกอังกฤษชอบลันตามันก็แย่งกัน
มีอำนาจ ยังปอร์ตูกีสฝรั่งเศษอีกเล่าก็รอจังหวะ อยู่
กรุงศรีอยุธยาเรากำลังจะแพภัยตัวเอง ฝรั่งต่างชาติ
มาทำให้กระบวนกรแห่งความสุจริตในหัวใจไทยสูญ
ไปหมด เพื่อนลองบอกมาที่ชื่อว่าตรงไหนในกรุงศรี
อยุธยาที่ไม่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวง นายคลังสินค้ำ
ท่านใดที่ไม่กินสินบน ไม่กินสินค้ำของพวกจีนพวก
ญี่ปุ่น

“ทีของมัน ถ้ากูได้เป็นนายคลังสินค้ำเมื่อไร
กูจะแตกบ้าง”

“เพื่อนข้างสนุกอยู่เรื่อย”

“จะให้กูทุกข้อยู่หรือ เป็นกองหน้าเขานี้ก็มีรู้
ว่าจะตายวันตายพรุ่ง”

“เพื่อนจะคิดท้อหรือ”

“ท้อหรือไม่ท้อก็ต้องขอเวลารื่นเริงบ้าง”

“รู้ข่าวกรมหมื่นเทพพิพิธบ้างหรือเปล่า” นาย

จันมีท่าที่กระตือรือร้นนัก “ท่านอาภัพแท้ เดินทาง
ร่อนเร่เกือบจะไร้แผ่นดิน”

“ตั้งกองอยู่ปากน้ำโยทกวนโน่น รู้สึกว่าไอ้เบ้ม
จะติดต่อกับท่านอยู่ เพราะญาติโกโหติเกไอ้เบ้มอยู่
ชายคงศรีมหาโพธิ์ แล้วก็พากันไปรวมอยู่กับท่าน
เพื่อรอจังหวะรบพม่าทางตะวันออก”

“ราชบุรีบ้านเมืองไม่เหลือแล้ววี”

“จะทำยังไงได้แล้ว มันถึงคราวก็ต้องเป็น
ตามกรรม”

“ฝากแผ่นดินไว้ด้วยเถิดเพื่อนเอ๋ย ไอ้จัน
เพื่อนเอ็งคนนั้นมันหมดวาสนารบแล้ว ความผิด
ของกูเองที่เสือกมาเกิดในตระกูลพระยาจักรีขบถใน
แผ่นดินพระมหินทร อยากรจะร้องให้ให้กับดวงชะตา
แต่ก็รู้สึกเป็นพระคุณที่เป็นอย่างนี้ ทำให้กูได้มีเวลา
และโอกาสสงบคิด ได้มองเห็นลางร้ายของแผ่นดิน
ตราบไคที่ความมั่นคงเรืองรมย์ยังอยู่ในระดับสูง มหร
สพยังกึกก้องอยู่ในบ้านท้าวพระยา ตราบนั้นภัยก็ยัง
คุกุ่นอยู่ เมื่อมนุษย์สนุก มนุษย์ก็ลืมทุกข์ เมื่อ
ทหารลืมความทุกข์ได้ แผ่นดินก็ออกจะไม่ปลอดภัย การแสวงหาทางวัตรธรรมมีอยู่เต็มพระนคร ทำ

ให้คติธรรมของบางระจันต้องแหลกละเอียด พระยา
รัตนนิเบศร์ก็หากล้าจริงไม่ และหนีเร็วเข้ากรุงเมื่อ
งานพลาด สงสารและเวทนานายทองเหม็น ความ
บริสุทธิ์ใจของชาวทุ่งกลายเป็นภัยเมืองหลวง—คน
ในกรุงคิดอย่างนั้น บ้านล้อมเมืองเมืองจะต้องแตก
พอเมืองแตกแล้วก็จะไม่เหลือแม้กระท่อมทับที่เคีย
อบอุ้น”

“หากกรมขุนพิทักษ์มนตรีไม่สิ้นด้วยโทษโบาย
ศึกบ้านเราก็คงจะยังมี” นายช่างถอนหายใจ

“ถ้าขุนหลวงหาว่าท่านไม่ทรงถ้วนตัดสิน
พระทัย ศักก็คอยดอยไปนานแล้ว” นายเรื่องตื่นขึ้น
มาทันออกความเห็น

ง.

ไอ้เบ้มมันหม่นหมองในหัวใจนัก เดินออกจาก
ตลาดขลุ่ยขึ้นไปทางเหนือ หวังว่าจะผ่านไป
อธิษฐานที่พระเจ้าอ้ายพระเจ้ายี่ ขออย่าให้
แผ่นดินกรุงศรีอยุธยาอาสัญเสียด้วยแรงฤทธิมด

๑๖๐ หน้าตามัวอย่างหลวงเต็มต่างใจผู้หนึ่งเลย

หัวใจหม่นมันคั่ง หากไม่หน้าศึกหน้าสง-
ครามก็จะทำศึกกับผู้ที่เกิดมาก่อนอย่างหลวงผู้^{นี้}

พระเดชพระคุณเจ้าเอ๋ย

ไอ้เบ้มมันเต็มเกริมในหัวใจ และเลิกคำนึง
ถึงหลวงเต็มต่างใจผู้หนึ่ง ผันถึงแต่แม่นางพิกลผู้เป็น
เกียรติเป็นศรีแก่ตน

ผู้คนชวักไขว่ที่ตลาดหน้าวัดราชบูรณะ และ
เมื่อมองไปทางสะพานถ่านโน้นก็หงอยเหงาเปล่าใจ
แต่ทางฟากป่าหมากป่ามะพร้าวคูรีนเริง เหล่าชะแม่
หญิงเยื้องกรวยกับชายซุ้มตลาด อย่างกะว่าแผ่นดิน
สงบเสียเต็มประดานัก

เสียงป็นดังมาแต่ฟากคูไม่ร้องแล้วก็เงียบหาย

แล้วแว่วแว่วทกล้ำทหารหาญให้อยู่ทางทุ่งแก้ว
ทุ่งขวัญ วันนั้นจะเป็นวันตายวันสิ้นของใครก็มีรู้ได้
แต่ไม่ว่าใครจะตายใครจะสิ้น แผ่นดินในพระนคร
หลวงก็ยงสโมสร อีพวกลายทองลอยดอกอยู่เต็มหน้า
ถนนร่นแควม และไอ้พวกห่าน้อยทำใหญ่ทั้งหลายก็
คำมสนั้ระริกระริพิโรอยู่

“ไอ้เบ้ม” เสียงทักทายแรงนัก “มอมเมม
มาที่เดียว วันขึ้นรบทางไหน”

๑๖๑

เมื่อหันไปก็เห็นไอ้ทองก้อน

“คืนนี้จึงจะออกไปรับทางวัดป่าแก้ว”

“ข้านี้เห็นจะทนอยู่ไม่ไหวแล้ว เพิ่งแยกกับ

บาทหลวงบริโกต์ ตกลงว่าจะหนีลงเรือไปออกปาก
อ่าว ไม่แน่ — บางทีข้าจะออกทางเมาะตะมะ ขอ
ลาเพื่อนไปฝรั่งเศส อยู่มันเสียที่โน่นดีกว่า บ้าน
เมืองเราไม่ไหวแล้ว สติปัญญาไม่รู้เอาไปเททิ้งกัน
ที่ไหนหมด เปื่อไอ้ความละอะเหลวไหลในกรุง
แล้วจะส่งข่าวมาถ้าหากว่าพม่ามันถอยทัพ ข้าเข้ารีต
แล้วทีนี้ เริ่มเรียนภาษากับหลวงพ่อกุ อยู่ฝรั่งเศสจะ
แต่งหนังสือขาย อยู่กรุงศรีอยุธยาไม่มีสมภารที่จะ
สร้างงานวรรณคดีเลย”

“ข้าขอพูดสักคำได้ไหมวะ”

“ได้ซีเพื่อนเอ๋ย”

“คุยที่แน่ครับ”

แล้วไอ้เบ้มก็กระซอกตาบออกจากฝักมาถือ
ไว้ เดินเลยไปโดยไม่พูดไม่จาอีก

ในสมองของไอ้เบ้มเต็ม ไปด้วยปัญหาหอนานา
ประการ — แม่ทัพนายกองมองเห็นแต่ภาษีอากร
ผู้มีสติปัญญามองหาฝรั่งต่างตัวต่างแดน — —

สาวแก่ชะแม่หม้ายร้ายชู้เริงชาย — — หนุ่มหน้าหน้า
ใสเริงระบำรำเมากับสาวสวยสโมสร

“ว้าย — — ช่วยด้วย”

เสียงหวีดร้องขอความช่วยเหลือที่หน้าร้าน
ร้านแขกจามตรงข้ามประตูเข้าวัดราชบูรณะ
เมื่อไอ้เบ้มมันหันไปนั้นพอดีเห็นชายวัยกลาง
คนวิ่งสุดแรงเข้าวัดไปลับ ที่หน้าร้านนั้นนางหนึ่ง
รำให้และผู้คนมุงดูอยู่

“แก้ว อีแก้ว — ข้ามาแล้ว” ไอ้เบ้มแหวก
ผู้คนเข้าไปหาประชิดตัว

“พี่เบ้ม” แล้วแก้วมันก็ขวามาหา

“เออ ข้าเอง” ไอ้เบ้มจับข้อมือจูงออกจาก
หน้าร้านเข้าไปในวัด “ข้าเห็นแล้ว อย่า — — ไม่
ต้องพูดอะไรทั้งนั้น ตามข้ามา”

เมื่อพ้นประตูวัดราชบูรณะเข้าไปแล้ว

“มันเอาอะไรเอ็งไป”

“สายสร้อยจรูปหัวใจ”

“ไอ้จิตพลตระเวนไซ้ใหม่”

“ไซ้” แก้วเจ้าทอบประหม่า

“เอ็งไปไหนมาวะมัน”

“พบกันที่ตลาดป่าพร้าว เขาชวนมาเที่ยว
หน้าวัดนี้ก็เลยมา เพราะเห็นว่าเป็นพลตระเวน”
แก้วอธิบาย “เสียตายจรูปหัวใจ แต่สร้อยนะชื่อ
แขกมาไม่กี่สทังค์หรอก”

“บ้านเมืองเราแย่งลงทุกวันหนอ” ไอ้เบิ้มมัน
สายหัวระอา “กูรู้จักไอ้จิตพลตระเวนคนนี้ดี บุญ
ของเอ็งที่มันไม่พาไปที่เปลี่ยว ไม่ยั้งนั้นจะเสียมาก
กว่านี้ ยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงนั้นเป็นความทุกข์ —
แก้วเอ๊ย เอ็งไม่น่าลงมาอยู่ในกรุง อยู่เสียที่เมือง
เหนือโน้นก็สิ้นเรื่อง แม้มพม่าจะยึดเมืองได้ แต่เมือง
ก็ยังสงบ มาอยู่นี้เหมือนหนีเสือปะจระเข้ รบพม่า
ก็ไม่รบ แล้วก็พากันตีชิงวิ่งราวปล้นสดมภ์กันเอง
— ให้ทานมันเถอะวะไอ้หัวใจรูปนั้นนะ สุขภาพ
จิตมันเสื่อมโทรมกันถึงขนาดแล้วละ ไป — กลับ
บ้าน บ้านเมืองกำลังจะระส่ำระสาย อย่าให้มันไว้
ใจคนนัก เก็บเนื้อเก็บตัวเสียบ้าง เป็นท้าวเป็นนาง
นะมันลำบากกันนะอีแก้ว กูรักมึงสงสารมึง แต่กูช่วย
อะไรมาถูกกว่านี้ไม่ได้ ทหารต้องออกรบไว้ยี้ คินน
กูจะไปวัดป่าแก้วกับกองทัพพระยากำแพงเพชร”

“ขอบใจเอ็ง กูก็ขอให้เอ็งปลอดภัยด้วย
อย่าเสือกออกนอกบ้านคนเดียว รอให้เสร็จศึกเสร็จ
สงครามกูจะพาไปเที่ยวงานบุญพระนอน”

พอจะเดินออกประตูวัดไปนั้น ก็มีหญิงสาว
คนหนึ่งหน้าตามอมแมมหมองคล้ำเดินเข้ามาระโหย
โรยแรง

“อีบ๋อม” ไอ้เบิ้มตกใจเรียกแรง “มึงทำ
หน้าตาเลิกลักมา จะไปทางไหน”

“พี่” แล้วแม่นางบ๋อมก็รำให้ร้องตั้ง

“อีแก้วอย่าเพิ่งไป” ไอ้เบิ้มส่งตาบสองมือ
ที่ขัดหลังออก ให้แม่นางแก้วนั้นถือไว้ “มันเกาะกะ
ถือไว้ก่อน — เข้ามานี้เถอะวะ เรื่องอะไรกันนัก
หนา เล่าให้กูฟังทีเดียว”

ผู้คนเดินเข้ามาวัดมากหน้า ไอ้เบิ้มพาสอง
สาวดอยไปหลบยืนอยู่ใต้ไม้จำจา

“เมื่อคืนบ้านฉันถูกปล้น”

“บ้านเอ็งที่ประตูจีนนายกำยนะเรอะอีบ๋อม”

“ใช่จ๊ะ” อีแม่นางบ๋อมตอบแล้วก็ไซ้ให้

“ลือกันว่ามันข้ามมาแต่ปากปทาคูจามและคลอง
ตะเคียน ประสมกับไอ้เพือกหัวโจรย่านสำเภาลุ่ม

มันจับพ่อจับแม่เข้ามาไปด้วย”

“แล้วเอ็งรอดมาได้ยังไง”

“หลวงชัยพาหลบ”

“แล้วนี่หลวงมันไปไหน ทำไมปล่อยเอ็งมาคนเดียว”

อี่แม่ nang บ้อมปล่อยโฮใหญ่ให้โฮยอยู่กระนั้น
อี่เบ้มทกล้ำทหารก็เฝ้าปลอมอยู่ด้วยสงสารนัก

“มันจะให้ฉันลงเรือออกไปปากน้ำแม่เบี้ย
กะมันคืนนี้ มันว่าจะพาฉันไปอยู่ที่กินที่บางกอก หนี
ศึกพม่าไปด้วย มันชอบฉัน -- แล้วก็ทำทาง
มัน --”

“มันทำไมบอกมาเร็วอี่บ้อม ชักชักใจร้อน”

“ทำทางมันจะจุดฉันนะซี”

“อุยส์” ทหารเลวอาสาสู๊ศึกแผ่นดินโมโหจัด
“ไว้ด้วยทั้งอี่แก้วอี่บ้อม บ้านเมืองของเรามันถึง
ขนาดนี้กันแล้ว -- อี่พวกหัวปล้นเป็นเพือกไหน”

“พระยาทำยน้ำ เครื่องหมายที่คาบมันทำตก
ไว้ ลักษณะของร้านจากจีนนายกายไต่ก่งเรือสำเภา”

“คาบกุ่มานอี่แก้ว” อี่เบ้มผวาระชากคาบ

“พอยา” ทั้งสองสาวร้องขึ้นพร้อมกันและ

จุดไว้

“บัคซบจริงกู” อี่เบ้มกระแทกสองมือเข้า
ด้วยกัน “เกิดมาทำไมบนแผ่นดินนี้ ในกรุงยั้งถึง
ขนาดนี้แล้วนะอี่แก้วอี่บ้อม -- อี่แก้วถูกกระชาก
สร้อยโดยพลตระเวณ อี่บ้อมถูกปล้นโดยข้าพระยา
และนายเงินคำสำเภา มีหน้าหลวงทหารก็จะมาดวง
ไปโลม”

เงียบงันกันไปทั้งสาม

“มึงทั้งสองเกิดมาร่วมยุคร่วมแผ่นดินเดียวกัน
กับกู -- อี่แก้วอี่บ้อมเอ๊ย การเกิดมามีชีวิตนั้น
เป็นความทุกข์อย่างยั้ง บาบอุปคุณโทษแต่หนก่อน
มันจึงย้อนมาสนองเราวันนี้ กัดฟันไว้เถอะวะ กูเอง
ก็กัดกันจนฟันจะหัก ทั้งลำแขนลำขามันก็จะเกาะจะ
หักตายวันตายพรุ่ง ทั้งทั้งที่เป็นคนทำมาหากิน
ธรรมดา ก็เมื่อศึกมาถึงต้องจับดาบรบ ตีว่าเมื่ออยู่
กับหลวงน้ำเมืองวัดมหาธาตุท่านหัดเพลงดาบให้บ้าง
มิฉะนั้นก็เห็นจะต้องนั่งขึ้นอยู่กับมึงทั้งสอง หรือไม่
ก็อาจตายโหงไปเสียแต่รบเพลงแรก -- นี้อี่บ้อม
แล้วมึงมาวัดราชบูรณะทำไม”

“จะมาขออาศัยวัดอยู่”

“อ๊า” ไอ้เบิ้มทหารทวาด “ทุกข์สุขยังไ
ไม่บอกกัน เห็นกูเป็นอะไร ไปเที่ยวมึง ไปทั้ง
สองคน อยู่รวมกันให้หมดจนกว่าศึกจะสิ้นกระบวน
คอยช่วยเหลือกัน ให้ไอ้พิกุลดูแลเป็นแม่กอง ไม่งั้น
ไอ้สังคมในกรุงของมึงนี่แหละจะฆ่ามึง เอออีแก้ว
-- พี่สาวมึงอยู่บ้านหรือ”

“ตอนฉันออกมาเห็นหลวงเติมเดินไปหา”

“อีแก้ว” ไอ้เบิ้มตะโกนตัวสั่นเต็มไปสัน

“ไอ้หลวงเติมไปหาไอ้พิกุล -- ไร่เอ๋ยกู”

๒.

ครั้นถึง ณ เดือนสิบสองหน้า จึ่งทรงพระ
กรุณาโปรดให้พระยาตากเลื่อนที่เป็นพระยา
กำแพงเพชรแล้วตั้งให้เป็นนายกองทัพเรือ

ให้พระยาเพชรบุรีเป็นนายกองหน้า

ให้หลวงศรีเสนาเป็นกองหนุน

ยกทัพเรือออกจากพระนคร ให้ไปพร้อมทัพ

กันอยู่ ณ วัดป่าแก้ว คอยตีเรือทัพพม่าซึ่งจะขึ้นลง

๑๖๘ ไปมาหากัน

ขณะนั้นเรือกองทัพพม่ารามัญ ยกขึ้นมาแต่
ค่ายบางไทรและค่ายขนอนหลวงวัดโปรดสัตว์มาถึง
กลางทุ่งตรงวัดสังฆาวาส พระยาเพชรบุรีกองหน้า
จึงให้แจวเรือรบในกองของตัวห้าลำ เข้าตีเรือรบ
พม่า และเรือพวกทัพพม่ารามัญนั้นมาก ก็เข้าล้อม
เรือกองของพระยาเพชรบุรีเข้าไว้ ได้รับความเป็น
สามารถ และพลทัพไทยกับพลพม่ารามัญฆ่าฟันกัน
ตายลงทั้งสองฝ่าย

กองทัพพม่ากำแพงเพชร หลวงศรีเสนา จอด
รออยู่เสีย หาเข้าช่วยออกหนุนกันไม่

พม่าเอาหม้อดินคำคิกเพลิงทิ้งลงในเรือพระยา
เพชรบุรี คินลวกเอาไพร่พลป่วยโศกลงน้ำ พม่า
ได้ทีก็ฆ่าฟันแทงไทยในเรือในน้ำตายเป็นอันมาก จับ
ตัวพระยาเพชรบุรีเรือได้ อยู่คงฟันแทงไม่เข้า จึง
เอาไม้หลาวเสียบแทงทวารหนักถึงแก่ความตาย

และขณะรบกันวันนั้น

ข้างพม่าตายสี่สิบเอ็ดคน ข้างไทยตาย ๗๐

เศษ

และกองทัพพม่ากำแพงเพชรกับหลวงศรีเสนา
ก็ยกขึ้นไปตั้งอยู่ ณ วัดกรวย วัดพิชัย หากลับเข้า

๑๖๘

กรุงไม่

เลยตั้งกายอยู่ที่นั่น

๓.

ก.

พระโกศกุนันยังอร่ามด้วยรูปเทียนบูชาในพระวิหารหลวง ลมโชยพัดเอากลิ่นศกมาจากทุ่งรบที่อยู่รอบพระนคร

“กระผมทั้งสองหุ้มมันเท่าไรก็ไม่ฟัง” ไอ้ช้างอธิบาย “แนะนำให้คุณู๋ทางสังเกตพระยาเพชรบุรีไว้ หงษ์ก็จงน้าของหลวงหน้าเมื่อคราวก่อน พอโพล่เพล้ — ไม่ทันตั้งสติตั้งตัว พระยาเพชรบุรีสั่งเร่งเรือเข้าขวางเรือพม่า”

“ไอ้เรื่องมันเกิดไปชอบพอกับหัวหมู้ครบ หลวงหน้า” ไอ้เบ้มหน้าเศร้า “หัวหมู้นั้นก็คือเดียวกับท่านพระยา คือเชื่อว่าตัวเองคงกระพันชาตรีนักหนา ไอ้เรื่องได้คาถาจากหัวหมู้ก็เลยอหังการเข้ากระผมบอกมันว่าถ้าหากการณไม่ตกให้โตคน้ำหน้ามาเรือพระยากำแพงเพชรเสีย เพราะเราเห็นแล้วว่าที่

พระยาเพชรบุรีสั่งรบนั้นไม่ถูก ด้วยพลเราไม่พอที่จะประจันหน้า หากแต่พระยาเพชรบุรีท่านจะรบอวดพระยากำแพงเพชร หงษ์ก็ด้วยถือว่าอาคมตนชลงมากทั้งกองท่าน”

“แล้วมันก็ตกน้ำตายด้วยคาบพม่า” ไอ้ช้าง

ต่อ

หลวงหน้านิ่ง และภาวนาในใจให้บังเกิดสุขแก่ไอ้เรื่อง

“บุญมันสร้างมาเท่านี้ สมควรแก่วาสนามันแล้ว”

“อย่างน้อยมันก็ได้สนองคุณแผ่นดิน” ไอ้ช้างสละคิเพื่อน

“เป็นบทเรียนเองทั้งสอง” หลวงหน้าเตือน “รบด้วยฝีมือ รบด้วยสติปัญญา อย่าถือว่าบารมีใครคุ้มกะบาล อย่าหลงว่าในบุญผ้าประเจียดลงยันต์จะชลง ฝีมือและสติปัญญาอันนี้แหละคืออาคมที่จะทำให้คงกระพัน บ้านเมืองเมื่อมันถึงคราวก็อย่างนี้แหละ — หาที่ยึดที่พึ่งไม่ได้ก็เอาสิ่งไร้สาระ นายเรือกเองก็ถูกพม่ายิงตายเพราะอวดเก่งไปอยู่หัวเรือวัดคาบป้อ เออ — แล้วนี่ยกทัพเข้ากรุงหมดแล้วหรือ”

“พระยากำแพงเพชรท่านไม่ยอมเข้ากรุง
หรือทลวงน้ำ ท่านหวังจะคอยตระเวนกำลังศึกและ
หยิ่งทัพพม่าว่าจะมาอีไม่ไหน อนึ่ง ขึ้นเข้ามาในกรุง
ก็ไม่ได้ทำประการใด ค่ายบ้านเมืองของขุนหลวงชี่
เรือนนี้เหลือเกินนัก ดีไม่ดีก็จะต้องรบกับพระยา
อื่นอื่นที่ไม่เอาไหน” ไฉ่ซำงอรรถาธิบาย

“และท่านก็ตั้งให้กระผมทั้งสองคนมาสอด-
แนมในกรุง”

“เอ๊ะ — ไปสอดทำไม”

“พระยาท่านอาจจะแหกพม่าไปตั้งหลักใหม่”
ไฉ่ซำงหนุ่มศึกกล่าวพลางก็กระดกกระเดิบเข้าซิด
ภิกษุ พุศุเกือบเป็นกระชิบ “พระคุณท่านเปื้อนนาย
ราชการทัพที่เต็มไปด้วยทหาร ซลาดและพนายกอง
นายทัพเพลิงอำนาจ ตลอดจนกฏพระอัยกายศึกพระ
อัยการทัพอันเต็มกอบเต็มกามรมณ์ ท่านเล็งเห็นเป็น
อย่างที่ว่าพม่าจะต้องเข้าเอาเมืองได้ในไม่ช้า จึงจะ
มุ่งไปหนตะวันตกกรวมสมัครพรรคพวกไว้ที่กรุงคืน
ภายหลัง”

“แล้วนี่เอ็งทั้งสองจะสอดจะแนมอะไรไป

๑๗๒ ทำไม”

“คอยดูความฉิบหายในพระนครซีทลวงน้ำ”
ข้างฟ้อเอ่ยความต่อไป “พระยาตากท่านก็เก่งอยู่ว่า
จงหวะไหนที่จะเสียบ้านเสียเมือง ในเมื่อพระยาท่าน
ถูกพระบรมราชโองการออกนอกกำแพงพระนครนั้น
ก็หมายความว่าพวกข้างในเล่นเล่ห์เพทุบายที่จะให้
พระคุณท่านตายในศึก แต่พระยาท่านรู้ทันจึงรอด
เสียได้ ท่านจึงให้ทหารเลวอาสาอย่างกระผมทั้งสอง
นี้เข้ามาดูว่าความเหลวแหลกมันจะมีไปข้างไหน มัน
จะกลั่นแกล้งพระยาท่านในหนทางประการใดกันอีก
หนึ่งก็ให้สังเกตทกล้ำทหารที่ต้องการหมาย ไปข้าง-
หน้าร่วมกับพระคุณท่าน”

“เอ็งสองคนนี้จะไปด้วยหรือ”

“หวังทลวงน้ำนั้นก็แหละ”

“พุทธมันไม่ฆ่าพระหรือ”

“พุทธอย่างพมานะหรือ” ไฉ่เบิ้มเอ็นความ

“วัดที่อยู่ตามแนวคูพระนครเป็นฐานทัพมันนะปะไร
ปืนใหญ่ปืนไฟระเห็จขึ้น ไปอยู่บนเจดีย์วัดแม่ปลื้ม
หรืออิฐศิลาแลงกำแพงวัดละแวกทุ่งแก้วทุ่งขวัญ ไป
เป็นโคกปืนตั้งทัพ — นี่นะหรือพุทธของทลวงน้ำ”

“การศึกการสงครามไม่มีศาสนา รบราฆ่าฟัน

๑๗๓

กันตายนี้ก็ผิดข้อแรกแล้ว จะพุทธจะพราหมณ์ไม่เป็นผล พุทธไม่อยู่ในหัวใจทกล้ำทหารหาญ ในสนามรบนั้นเป็นธรรมชาติอันถ้อยที่สุดของมนุษย์ แกร่งแย่งชิงดีและใครพลาทก็ตาย ไม่มีธรรมะ ไม่มีอะไรทั้งสิ้นแม้แต่ตัวเองที่เคยมีชีวิตอยู่ในบ้าน ชีวิตของทหารที่ออกรบอยู่กลางสมรภูมินั้นเป็นชีวิตของใครก็ไม่รู้ — ไม่มีใครรู้เลยเหมือนผีห้าขาตามเหมือนมนุษย์สมัยหินดึกดำบรรพ์ เหมือนปีศาจอสุรกายในพระไตรภูมิ หยาบและป้าเดือนเหมือนตกรนกรขุมใหญ่” ไอ้ข้างหยุดพักทาวาวโรจน์ร่าวมดี รุ่งแก้วกลางฟ้ามีตมิต “กระผมเองก็ไอ้เพื่อกกระสือขายหน้าหนักสะท้าน แต่ก็จับปัญญาคิด”

“เอ็งพบไอ้จันหรือยัง รู้ข่าวคราวมันไหม”
หลวงน้ำถามไอ้สองหนุ่ม

“ไอ้จันเป็นอะไรไปหรือหลวงน้ำท่าน” ไอ้
เบ้มกระตือรือร้นถาม

“พระตำรวจหลวงนครบาลกุมตัวไปแล้ว”
หลวงน้ำบอกด้วยอิริยาสงบ “หมายมาจากพระยา
กลาโหม ข้อหาว่ามันสมคบจะขบถ เขาจับหนังสือ
ลับที่มันจารไปถึงหลวงศรีนายกรและนายกอบได้”

“นายกรนายกอบและหลวงศรีก็ถูกกุมตัวด้วย”
ไอ้ข้างสอศคำถามตระหนก

“จับพร้อมกันในวันเดียว”

“หลวงน้ำ” ไอ้เบ้มหน้าตาซีมหงว่ย “ราชการ
งานเมืองนะไม่มีอะไรแล้ว รบศึกนอกกรุงยังไม่คิด
ออกรบ ความสงบในกรุงก็ไม่คิดปราบปราม พระ
ตำรวจหลวงตลอดถึงพระยากลาโหม หูหนวกตาบอด
กันทั้งสิ้น ไอ้เพื่อกนายจันเหล่านี้ที่ถูกกุมมันหามี่แรง
รบแรงสู้ไม่ เพราะมันไม่เคยการ และหัวใจมันเหี่ยว
ย่นตึก มันเป็นพวกคิดค้นหาคำตอบของบ้านเมือง
มันทำราชการงานเมืองด้วยการ คิด คิด และคิด
ไอ้เพื่อกมันดาคักดีทั้งหลายนั้นแหละมันบ้าบอ
แตก ใครไม่ประพฤติประติบัติตามมันมันก็กล่าวโทษ
แล้วไอ้คนมีหัวคิดนะเราจะไปเชื่อทหารหลวงที่คอย
วันคอยคืนแต่จักซัดข้อพลอประจบเกาอ้นตะ”

“เวรกรรมของมันแล้ว” หลวงน้ำออกปลงใจ

“ของเราทุกคนแหละหลวงน้ำ” ไอ้ข้างเจ้า
มันก็กุมแก่น “คนดีทีถูกผีอำห่มต เราเองถ้าไม่สัง-
กัศที่พระยาตากก็เห็นจะต้องเป็นขบถรบ”

“จำเพลงยาวได้หรือเปล่าละ”

“เพลงยาวอะไรหลวงหน้า”

“พี่ปากจะวิ่งเข้าสิงเมือง ผีเมืองก็จะออกไป
สู่ไพร”

ข.

หมิ่นหมองจนอยากจจะร้องให้ดังไปถึงฟ้า สอง
ทหารทกล่าแก่ลวกกลางศึก ไสกเดินระโหยังออก-
จากกำแพงวัดพระมหาธาตุ

โพล้เพล้แดดผีตากผ้าอ้อม ตะวันอ่อนน้อม
เหนื่อยหน่ายนักหนาอยู่ทางฟ้าฟากตะวันตก

ปราสาทราชวังพระที่นั่งเป็นแนวขวางถนน
หน้าวังตรา พอดตะวันตกดินทั้งฟ้าแล้วก็เกิดแสงแดด
น้ำครึ่งประหลาดจับยอดพระเจดีย์วัดพระศรีสรรเพชญ์

พลบค่ำแล้ว

กรุงศรีอยุธยาก็ยังเป็นกรุงศรีอยุธยาอย่าง
บ้านเมืองมิได้มีอะไรเกิดขึ้น

ผู้คนเดินกันขวักไขว่ไปมาบนถนนระหว่าง
วัดมหาธาตุและวัดราชบูรณะ

แสงใต้แสงไฟเรืองรองอร่ามตามละแวก

ไอ้ข้างกับไอ้เบ้มสองทหารทัพเรือพระยาตาก

เดินหลบเข้าริมถนน ค่อยลัดเลาะเสาะไปตามเงามืด
ของพุ่มไม้ใบหนา มิให้ผ่านสวนทางข้างหน้ากับผู้คน

“ยามพลบเสียงกึกก้อง กาทล แม่ฮา” ไอ้-
ข้างรวบรวมอกกุมหัวใจกล่าว “เสียงแจ่มเสียงสาวขอ
ข่าว”

“กำศรวลนักรหรือมึง”

ไอ้ข้างทาคอบไอ้เบ้มไม่ มันก็ยังคงเดินกลุ่ม
ไปด้วยกันข้างหน้า”

“ความจริง — —” ไอ้ข้างเอ่ยขึ้น “กูว่าไม่
ต้องหลบเร้นมันละวะ ออกเดินที่ไฟสว่างเถอะ”

“ถ้าเจอะคนพลตระเวน”

“ก็บอกมันชื่อว่าราชการทัพ”

“ถ้ามันถามว่าราชการอะไร”

“กูขอแหลเอง” ไอ้ข้างว่าเท่านั้นแล้วก็เดิน
ขึ้นกลางถนนปนเปกับคนเดินถนน

“ไอ้ข้าง” ไอ้เบ้มร้องแซนไว้ “ฟังไอ้สองคน
หน้ามัน เดินระวัง”

...

เรื่องรองสองสีจันทร์ ส่งแสงกล้านำพิศวง ลือลือ
จันทร์แจ่มฟ้า เหมือนพักตราหน้าพลจาง สูงสวย
รววยรูปทรง ส่งสีเจ้าเท่าแสงจันทร์ — — ว่าไงไอ้จู้
เอ็งต่อได้หรือเปล่า”

“มีอะไร ไอ้จู้ต่อไม่ได้ — — เอวออนซอน
องค์ โฉมอองค์ทรงสาวสวรรค์ ห่าไหนไม่เทียมทัน
ขวัญเนตรพินนารัก ขาว — — ฮันแนไอนายหมื่น
ภักดีเพื่อน อีเง็กถึงมึงก็ชาวอย่างหยวกกล้วย จริง
ไหมวะ — — ขาวสุดทุกจิบจีน เจ้ามี่สนี่พึมพำคัก
ทั้งวังเขาซังนั้ก แต่พริก — — เขี่ยไอนายหมื่น แต่
พริกเง็กถึงคนเคียวไวย”

แล้วไอ้สองคนมันก็หัวเราะฮันพร้อมกัน

“คินนี้เวรมึงไม่ใช่ไร”

“เวรอะไร”

“อ้าว — — เวรบ้อมมหาชัย รังปืนปากหัว
รอซี”

“อย่าตั้งไปไอ้เปรด กูหนีเวรมาเพราะนั้กกับ
อีเง็กถึงลูกสาวได้กั๊งไว้” ไอ้คนเป็นหมื่นศรีว่า

“มีหนทางไหมวะ”

“ได้กั๊งมันอาศัยก้อยู่ สัมปทานตลาดป่าม้า

เหลืองนี่ฝีมือใคร — — ชัดซำ พุดแล้วจะว่ากู”

“ปางพีมืดสมานสุมาลย์สมร ตั้งหมายดวง
หมายเดือนคารากร อันลอยพินอัมพรโพยมพราย
แม้นพีเทิรเดินได้ในเวหาค ถึงจะมาตักไม่เสียซึ่งแรง
หมาย มิได้ชมก็พอได้คำเนิรชาย เมืองหมายรัศมี
พิมานมอง”

“มึงก็เอาแต่พระนิพนธ์ท่านมาจำ”

“ของท่านเพราะนี่ไวย” พलगนายจู้ก็ยกมือ
ท่วมหัว

“เป็นไงไอ้ซ้าง”

“ชีวิตมันมีความสุข หนีราชการทัพไปหา
ลูกสาวเจ๊ก ไอ้แม่เหล็กหมื่นเอ๊ย”

เมื่อเดินไปใกล้พระราชวัง ผู้คนเอะอะเฮฮา
นำสนุกสนาน

ฟากวัดธรรมนิกราช ไน้ตติวงกระจับปีสี่ซอ
ข้าราชการศาลาลูกขุนล้อมวงสำราญนั้ก

เหล่านั้กสนมกรมวังนั่งท้าวแซนแมนแอน
ออลอยหน้า นั้น — — ตรงนั้กเหมือนไอ้จำโหลน
ทวารหลบมาตั้งจ้องหนองเรียกสาว

“หลบออกไปทางซ้าย” ไอ้เบ้มกระต๊อบ
“ออกหน้าวิหารพระมงคลบพิตรไปตะแลงแกงดีกว่า”

เมื่อเดิน ไปถึงท้ายวัดพระรามแล้วก็ให้หัวใจ
หายทั้งสองคนมัน

“เฮ้ยหยุดทั้งสองคน”

เสียงหัวหัวคังมาข้างหลังในพุ่มไม้ไฟมิด

และวิสัยทหารผ่านศึกล้อมกรุง สองมันก็ชัก
ดาบสองมือออกทันรับดาบที่ถลาเข้ามา และเพียง
เอี้ยวตัวหลบสองข้างทาง ไอ้ผู้ร้ายนั้นก็หวดดาบหือ
ไปข้างหน้า

“จับคู่ไว้อ้อเกลอ” ไอ้ข้างตะคอกใส่ศึกช้ำ

ไอ้เบ้มแล่นเข้าใส่ไอ้หนักจ๊คนสวมกรอมหัว
ไอ้ข้างเล่นเพลงดาบหลวงหน้าเมืองกับไอ้คนโพกผ้า

เหมือนขึ้นเพลงกราวนอกกราวในออกโซน
โรงใหญ่ หนุมานทะยานเข้าแลกรบกับพลยักษ์หัก
หาญ เมื่อปะพาลก็ต้องใส่หัวใจพาล ไอ้ข้างไอ้เบ้ม
ใช้เชิงชาญดาบตีกรบทุงภูเขาทอง ไม่ทันเห้งออก
นกระจอกไม่ทันร้อง ไอ้สองนักจั้นก็ได้เลื้อยร้อง

๑๘๐ โธ่คออกวังซึ่งหนีเข้าวัดพระราม

“ซ้ำไอ้ข้าง ตามมันไปเราตาย”

“ทำไม” ไอ้ข้างค้ำน “จับมันให้พลตระ
เวณ”

“พลตระเวณก็เอาเราด้วย เพราะทัพพระยา
ตากยังไม่เข้ากรุง”

“ดูยศ — คนซิบหาย”

“รีบไปเหอะ เดียวก็ไม่ถึงบ้านไอ้จั้นทรอก
คืนนี้”

“กูเอ๊ย ไอ้เบ้มเอ๊ย บ้านเมืองเราเอ๊ย นี่พม่า
มันจะรอเวลาอะไรของมัน ทำไมมันไม่เร่งเข้ามาเอา
เมืองไปเสียหว่า — บ้า ศึคนอกก็ไม่ไหว ศึคนในก็
ไม่เว้น — ไว้ย”

๕.

ก.

ได้ร่วมโพธิ์พระฟ้ากวัดพิชัย กลุ่มกล้าทหารชาญ
เรียงรายเป็นรอรอบขอบซิด ล้ำคู่ขื่อน้ำไหล
เอื้อยเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

พระยากำแพงเพชรแม่ทัพยืนสง่าอยู่ใต้เงาไม้ ๑๘๑

นั่นพระเชียงเงิน - นั่นหลวงพรหมเสนา -
โน่นหลวงพิไชยอาสา - ตรงนั่นหลวงราชเสน่หา
และตรงโน้นขุนอภัยภักดี

บรรดาทหารไทยจีนเป็นลำดับไป

“ -- ออกบ้านหันตรา ไปให้ถึงก่อนคำ ถ้า
พม่าตามให้พระเชียงเงินต้านไว้ นอกนั้นไปบ้าน
ข้าวเม่า หลวงพิไชยตั้งรับตรงนั้น แล้วพระเชียงเงิน
ไปบ้านสัมพันธพิศ -- จุครวมก่อนมุ่งไปคงศรีมหา
โพธิ์อยู่ที่บ้านสัมพันธพิศ ”

ท่านพระยากล่าวแล้วก็ขึ้นม้า

ข.

พอเมื่อข้ามพ้นคูขื่อนหน้าแล้วก็ขึ้นเขาประตูข้าง
หอรัตนไชย

“ มิ่งไปหาหลวงหน้าทั่วเร็ว รอกอยู่ที่นั่นนะ
ไอ้ข้างเพื่อน ”

แล้วไอ้เบ้มก็มุ่งไปป่าพร้าวป่าหมากโน้น
เรือนโรงข้าวคราวที่ปลูกขึ้นนั้นเรียงรายอยู่สอง
ฟากถนน ไอ้เบ้มมันลัดหลังผู้คนไปจนถึงบ้าน

“ พระยาดาท่านไปแล้วละ ”

“ พี่เบ้มไม่ไปหรือ ”

“ ห่วงเพื่อกองทัพพิศอยู่ ”

“ ถ้าพี่ไม่มาวันนี้ เสรีจมน ”

“ ไอ้หลวงรังแกมึงหรืออ้อม ” ทหารมัน

หันไปถามแม่นางอ้อมที่นั่งอยู่

“ พวกคุณไม่ร้องกับพวกสำเภาลุ่ม ”

“ ปล้นอีก ”

“ ไอ้จิตพลตระเวนด้วย ” แม่นางแก้วตะโกน

คำทอตั้งมา

“ ดีจริงนี่มึง -- ชาวว่ามันจะปล้นใคร ”

“ ตลาต ”

“ อ้อม มันจะมาปล้นได้ยังไงกันวะ ตลาตใน
เมือง ”

“ ข้าจะไปรู้เอะ ” แม่นางพิศลุกขึ้นขวับ

ไอ้เบ้มมันคะเนอยู่เป็นนาน บ้านเมือง

พระนครหรืออยุธยาที่จะไปไม่รอดแล้วละกระมัง
ราษฎรรอดหยากปากแห้ง มีหนาก็มาเกิดปล้นสคมภ์
ในกรุงเกือบทุกวัน ชาวสารก็ต้องแบ่งสันปันส่วน
ออกแจกจ่ายจนเจือ บัดขับ -- แค้เก็บผักบุง
ริมคลองก็ต้องเสียภาษี

“อีแก้ว อีข้อม ไปทีเดียว ไปเก็บของ
สำคัญ” ไอ้เบ้มออกคำสั่ง “อีพิกุลไปเอาพ่อเฒ่า
แม่เฒ่ามาเร็ว” กูรออยู่นอกประตูบ้านมิ่ง ใครชักช้า
กูตบขัน”

“จะไปไหนก็ไม่บอก” แม่นางพิกุลร้อง
“วัดมหาธาตุ — อาศัยอยู่กุฏิพระ”

ค.

เพลาดกเที่ยงคนนตนเอง

เพื่อกโจรเข้าปล้นตลาดไปตลอดแนว แล้ว
มันก็เผาบ้านเสียตั้งแต่ทำทราย ทิดลามาถึงสะพาน
ข้างคลองเข้าเปลือก แล้วข้ามมาติดป่ามะพร้าวและ
ป่าไทรป่าถ่านป่ายา

เพลิงไหม้ตลาดร้านเรือนโรงแถบหน้าวัดราช
บูรณะ วัดพระมหาธาตุ ไปหยุดอยู่ที่วัดจันทร์หันต์
เสียงครวญคร่ำว่าหาวิเวกวิเวก

และเสียงทัพพม่ารบทัพพระยากำแพงเพชร
มาไกลไกลจากหนตะวันออก

๕.

ก.

คือเดือนดาวดินฟ้าจะอาเภท
อุบัติเหตุเกิดทั่วทุกทิศาน
มหาเมฆจะลุดเป็นเพลิงกาฬ
เกิดนิมิตพิศดารทุกบ้านเมือง
พระคงคาจะแดงเดือดคังเลือดคนก
อกแผ่นดินเป็นน้ำฟ้าจะเหลือง
ผีป่าก็จะวิ่งเข้าสิงเมือง
ผีเมืองนั้นจะออกไปอยู่ไพร
พระเสือเมืองจะเอาตัวหนี
พระกาลกู่จะเข้ามาเป็นไส้
พระธรณีจะตอกให้
อกพระกาลจะให้มีอยู่เกรียมกรม
ในลักษณะทำนายไว้บ่ห่อนผิด
เมื่อวินิจพิศกู่ก็เห็นสม
มิใช่เทศกาลร้อนก็ร้อนระงม
มิใช่เทศกาลลมก็พัด

มิใช่เทศกาลหนวกก็หนวพัน
มิใช่เทศกาลฝนฝนก็อุบัติ
ทุกคืนไม้ห้อยมัญจาคะระพัด
เกิดวิบัตินานาทั่วสากล
เทวดาซึ่งรักษาพระศาสนา
จะรักษาแต่คนผ่องออกศุล
สัปบุรุษจะแพ้แก่ทรชน
มิตรตนจะฆ่าซึ่งความรัก
ภรรยาจะฆ่าซึ่งคุณผิว
คนชั่วจะฆ่าผู้ผู้ศักดิ์
ลูกศิษย์จะสู้ครูพัก
จะหาญหักผู้ใหญ่ให้เป็นน้อย
ผู้มีศีลจะเสียซึ่งอำนาจ
นักปราชญ์จะตกต่ำต้อย
กระเบื้องจะเฟื่องฟูลอย
น้ำเต้าอันลอยนั้นจะถอยจม
ผู้มีตระกูลจะสูญเผ่า
เพราะจันทาลมันเข้ามาเสพสม
ผู้มีศีลนั้นจะเสียซึ่งอารมณ์
เพราะสมภารสมาคมด้วยมารยา

พระมหากษัตริย์จะเสื่อมสิงหนาท
ประเทศราชจะเสื่อมซึ่งยศฐา
อาสัจจะเลื่องลือชา
พระธรรมจะตกถลึงลับ
ผู้กล้าจะเสื่อมใจหาญ
จะสาบสูญวิชาการทั้งปวงสรรพ
ผู้มีศีลจะถอยจากทรัพย์
สัปบุรุษจะอับซึ่งน้ำใจ
ทั้งอายุศม์จะถอยเคลื่อนจากเดือนปี
ประเพณีจะแปรปรวนตามวิสัย
ทั้งพืชแผ่นดินจะผล่นไป
ผลหมากรากไม้จะถอยรست
ทั้งแพทย์พรรณว่านยาภิอาเภท
เคยเป็นคุณวิเศษก็เสื่อมหมก
จวงจันท์พันธุ์ไม้อันหอมรส
จะถอยตกไปตามประเพณี
ทั้งข้าวก็จะยากหมากจะแพง
สารพันจะแห้งแล้งเป็นถั่ววันดี
จะบังเกิดทรพิศมมิกคสัณญ์
ฝูงผีจะวิ่งเข้าปโลมคน

กรุงประเทศราชธานี
จะเกิดการก่อกวนแห่งหน
จะอ้างว้างอกใจทั้งไพร่พล
จะสาละวนทั่วโลกหญิงชาย
จะร้อนอกสมณาประชาราษฎร์
จะเกิดไข้เป็นอุบาทว์นั้นมากหลาย
จะรบราฆ่าฟันกันวุ่นวาย
ฝูงคนจะล้มตายลงเป็นเบือ
ทางน้ำก็จะแห้งเป็นทางบก
เวียงวังก็จะรกรเป็นป่าเสือ
แต่สิ่งทีสาราสัตว์เนื้อเบือ
นั้นจะหลงเหลือในแผ่นดิน
ทั้งผู้คนสารพัดสัตว์ทั้งหลาย
จะสาบสูญล้มตายเสียหมดสิ้น
ด้วยพระกาลจะมาผลาญแผ่นดิน
จะสูญสิ้นการณรงค์สงคราม
กรุงศรีอยุธยาจะสูญแล้ว
จะลับรศมีแก้วเจ้าทั้งสาม
ไปจนคำรบปีเดือนคืนยาม
จนสิ้นนามศักราชห้าพัน

กรุงศรีอยุธยาเชชมสุข
แสนสนุกหนึ่งล้ำเมืองสวรรค์
จะเป็นเมืองแพศยาอาธรรม
นับวันจะเสื่อมสูญเอย

ข.

เมื่อใกล้จะเสียพระนครศรีอยุธยา^{นี้} เกิดกลาง
ร้ายต่างต่างคือ

พระพุทธปฏิมากรใหญ่ที่วัดพนัญเชิงมีน้ำ
พระเนตรไหล

พระพุทธปฏิมากรติโลกนาถ ซึ่งแกะด้วยไม้
พระศรีมหาโพธิ์นั้นพระทรวงแยกออกเป็นสองภาค

พระพุทธปฏิมากรทองคำเท่าตัวคน และ
พระพุทธสุรินทร์ ซึ่งหล่อด้วยนาก อันประดิษฐาน
อยู่ในวัดพระศรีสรรเพชญ์ในพระราชวังนั้นมีพระฉวี
เศวราหมอง พระเนตรทั้งสองหลุกลงอยู่บน
พระหัตถ์

มีกาสองตัวด้วยกัน ตัวหนึ่งบินโผลงตรงยอก
เหมฉัตรเจดีย์ที่วัดพระธาตุ ออกสวมลงตรงยอก
พระเจดีย์เหมือนดังคนจับเสียบไว้

เทวรูปพระนเรศวร^{นั้น} มีน้ำพระเนตรไหล ๑๘๙

แลเปล่งศัพท์สำเนียงอันคัง

อสนีบาตตกลงหลายครั้งหลายหน

ค.

เสียงปืนพม่าคำขวัดการ้องร่นระดมยิงออกเปรียง
เปรียง ส่วนปืนพม่าที่วัดแม่นางปลมนนเกรียว
กราดไปมาน้ำเกรงขาม

เริ่มตั้งแต่บ่ายสามโมง

ลูกปืนไฟหล่นลงมาที่ใด ไฟก็ลุกขึ้นฉานโชน
ฉน ที่นั้น และทหารในกรุงก็ไม่อาจคาดให้ดับได้
ครั้นพลบค่ำ

กรุงศรีอยุธยาที่สว่างด้วยเพลิงพม่าตั้งกลางวัน
สับสนอลหม่านทั้งกรุง ร้องแรกแหกกระเจือ
คังกรุงล่ม

และทุกคนพึงจะรู้สำนึกในชะตาตัว เตรียม
หนีหัวซุกหัวซุน

“ไอ้ข้าง”

“ไวย”

“อย่าให้ดาบหลุดมือเป็นอันขาด -- มึงมอง

แม้กำลังอ่อนลงมาก แต่มันทั้งคู่อังเกรจา

ว่าเรื่งกันอยู่

“เห็นแต่ปลายดาบ”

“กูถูกมันตะหวัดเอาที่ต้นแขนแล้ว”

“รบไวย -- หันหลังชนกัน หน้าใครหน้า
มัน”

“มึงชวนกูโดดลงจากบ้อมมาทำไมวะไอ้ข้าง”
ดาบพม่าปลิวว่อนอยู่ต่อหน้าทั้งสองคน แต่
มันก็ยังคุยกันอยู่สนุก สองมือมันก็รวบรวม

“เล่นสงกรานต์”

พม่าลุยน้ำคู่อหน้าเข้ากันหน้า มุ่งเข้าหาไอ้
สองทหาร

“กันมันไม่ไหวแล้ว -- จะถอยไหมไวย”

“มึงถอยกูพ้นมึง”

“กูตัดหัวมึงก่อน ถ้ามึงถอย -- ไอ้หาข้าง”

พม่ารวมอยู่รอกำแพงหมู่หนึ่ง

มันทั้งสองอ่อนกำลังแขนลงทุกขณะ พ้ามืด

แสงปืนไฟประสมเสียงคังสนั่นหูและสว่างตา

“มึงว่ากรุงแตกหรือยังวะไอ้เบ้ม” พู๊ดไม่ทัน

สน ปลายดาบพม่าตะหวัดเข้าที่ศีรษะ ไอ้ข้างมันไม่ ๑๕๑

ร้องสัปดาห์ ทาพราและเลือดฟุ้ง

“ยัง -- รมเข้าซีไอแม่เหล็ก หันหลังชน
กัน”

“ทำไมมึงว่ายังไม่แตก”

“มึงกับกูยังไม่ตาย”

เสียงระเบิดกำแพงพระนครตั้งสนั่นพร้อมกัน
หลายด้าน

กำแพงบ้อมมหาไชยที่ไอ้สองหนุ่มรักษานี้
พังลงด้วยพม่า

และคล้ายว่าปีพาทย์มอญบรรเลงเพลงประ-
สาทไหวประโคมศพกรุงศรีอยุธยา

พม่ากรุกกันเอาบันไดปืนเข้าเมือง

สองทหารหันหลังชนกันอยู่เหมือนแรงบีบคั้น
วานให้รบ

“ยืนตายซีวะไอ้เบ้ม”

“เออ ความคิดมึงประเสริฐนักเพื่อนเอ๋ย
หันหลังชนกันรบศึกแล้วยืนตาย” *